

PETRIĆEV I NAŠ SRETAN GRAD

Izlaganje na **22. danima Frane Petrića** (Hrvatsko filozofsko društvo, Cres, 25.-28.rujna 2013.) u sklopu projekta *Znanstveni inkubator: trening za znanstvena istraživanja*

Otkad postoji čovjek postoji i njegova čežnja za srećom. Sva ljudska nastojanja i traženja streme k jednom cilju: biti sretan. Ali kako to postići? Gotovi recepti sigurno ne postoje, ali kada otkrijemo neku knjigu koja u svom naslovu sadrži riječ sreća, ipak to u nama probudi znatiželju: Možda u njoj pronađem neki dobar savjet?

„Sretan grad“ Frane Petrića nastao je u nekom drugom vremenu, no željeli smo otkriti o čemu je mladi Petirć sanjao. Pokušali smo zamisliti Petrića koji silazi sa svoje katedre i šeće našim gradom. Što bi rekao kada bi sjeo u kafić, osluhnuo priče sa obližnjih stolova, pročitao tisak ili prosurfao raznim portalima, pogledao TV program...?

Naš put započeli smo u palači Arsan u kojoj se prema legendi 25. travnja 1529. god. rodio Frane Petrić. Palača je smještena na malom gradskom trgu. Pažnju privlači raskošnim gotičko renesansnim otvorima. Istočno, reprezentativno pročelje ukrašeno je u stilu venecijanske cvjetne gotike dok je južno pročelje ukrašeno renesansnim elementima. Ukrasi ukazuju na potrebu iskazivanja moći i bogatstva. Palaču je sagradio Antun Marcello Petris (daljnji rođak Petrićevog djeda) početkom 16.st. O vlasnicima nam govore grbovi uklesani na okvirima portala i prozora, te na kaminu. Upravo u to vrijeme, nakon propasti Osora, Cres postaje ekonomsko, političko i vjersko središte otoka i arhipelaga. U njoj je danas smješten muzej.



Ulaskom u palaču, dolazimo u nekadašnju konobu. Kat iznad je „piano nobile“. Tu se nalazi salon i spavaća soba koja je domaćinu omogućavala privatnost. Salon je služio kao dnevni

boravak i blagovaona. U njemu su se primali gosti. Našu je pažnju privukao kamin i renesansni zahod. Ostali smo iznenađeni kada smo saznali kako je već creski statut iz 14. st. sadržavao odredbe o čuvanju čistoće ulica i mora.



O Petrićevom životu doznajemo iz njegovog pisma koje je u siječnju 1587. uputio iz Ferrare Bacciu Valoriju i jednog autobiografskog zapisa. Petrići su bili ugledan rod i obnašali su visoke svjetovne i crkvene dužnosti. Kada je zbog samovoljne politike započelo ekonomsko propadanje otoka, članovi Petrićeve obitelji bili su među prvima koji su pružili otpor. Vlast ih je proglasila hereticima pa je tako Petrićev otac protjeran iz grada. Zbog nesigurnosti i stalnih pritisaka, mladi je Petrić vrlo rano napustio rodni grad.



U Mlecima je pohađao trgovačku školu, zatim je u Bavarskoj učio grčki, a 1547. dolazi u Padovu gdje po očevoj želji započinje studij medicine. Nakon očeve smrti napušta studij medicine i posvećuje se filozofskim i matematičkim studijima. Izučavao je filozofske i književne tekstove, posebno Platona i Aristotela. Tada nastaje njegovo prvo djelo „La città felice“. Nemirni duh nije mu dao biti na jednom mjestu, već je lutao talijanskim gradovima. Boravio je i na Cipru. Na sveučilištu u Ferrari, 1577. dobiva katedru za Platonovu filozofiju.

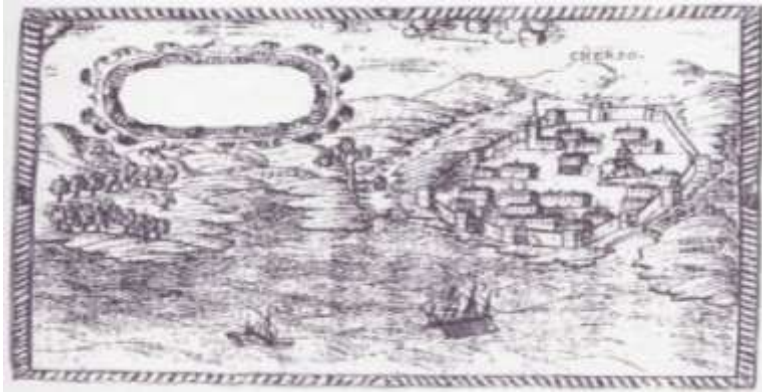


U tom vremenu nastaje njegovo kapitalno djelo „Nova sveopća filozofija“. Nakon Ferrare odlazi u Rim gdje postaje profesorom platoničke filozofije. Osjećajući da mu se bliži kraj, obraća se Hrvatskoj bratovštini Svetog Jeronima u Rimu i traži da ga prime u svoje redove. Tako je 13. listopada 1596. postao njihovim članom. Umro je u Rimu 7. veljače 1597. i sahranjen u grobnicu nekadašnjeg protivnika Torquata Tassa.



Koji su razlozi potakli mladog Petrića da se uključi u raspravu o savršenoj državi? Optimistično razdoblje renesanse potaklo je mnoge da daju svoju viziju sretnog svijeta. Uz razvoj prirodnih znanosti, raste i interes za politiku jer se izmjena starog i novog očekivala u svim segmentima društva.

Sam Petrić navodi kako je „Sretan grad“ pisan kao vodič namijenjen onima koji vladaju gradom na sreću njegovog pučanstva. Iako samo djelo nema istaknute podnaslove, možemo istaći neke teme: ljudska priroda, što je potrebno za dušu i tijelo, koje su ljudske potrebe i zvanja, smještaj grada, zakon i suci, upravljanje gradom, obrana grada, trgovina i religija, začecje i rađanje, podizanje i odgoj djece...



Dok su neke Petrićeve ideje plod vremena u kojem je živio i danas ih smatramo neprihvatljivima, mnoga njegova razmišljanja i primjedbe ostale su zanimljive i poticajne. Našu su pozornost posebno privukle briga o zdravlju, prehrana, briga za okoliš, obrazovanje i odgoj djece, te upravljanje gradom.

BRIGA O ZDRAVLJU

Petrić iznosi tezu po kojoj se čovjek sastoji od duše i tijela. Duša je besmrtna i dovoljna samoj sebi, dok su tijelu potrebne mnoge izvanjske stvari. Kada govori o brizi za zdravlje, Petrić pokazuje svoje znanje sa studija medicine. Posebno je zanimljivo da za svoj grad zakonskim mjerama predviđa zdravstvenu zaštitu ljudskog života. Upravo je takav pristup u 18. i 19. st doveo do razvoja javnog zdravstva.

Zdravlje je i danas na vrlo visokom mjestu ljestvice vrednota. U moru nezadovoljstva zbog neispunjenih želja i ciljeva, mnogi će ipak reći: samo da smo zdravi. Zdravlje je danas puno više od odsustva bolesti. Zdrav način života, pravilna prehrana i kretanje postaju stil života.



Hrana

Među prvim pretpostavkama zdravlja Petrić spominje jelo i piće. „*Ako moj grad želi živjeti i biti sretan mora imati jela i pića.*“ Da bi se to osiguralo potrebna je zemlja i oni koji će je

obrađivati. Dovoljno je pokušati nabrojati vrste dijeta ili poznate“ kuharice“ u kojima nam se nude najrazličitiji recepti, da se uvjerimo kako jača svijest o važnosti zdravih navika. U televizijskom programu nalazimo mnoge emisije posvećene kuhanju. Riječi „eko“, „bio“ postale su vrlo popularne.



Naš je otok poznat po još uvijek netaknutoj prirodi. Hrana koju možemo uzgojiti na našoj zemlji, škrtim pašnjacima ili uloviti u moru, sigurno je visoke kvalitete. Najplodnije tlo, pogodno zbog blizine vode, je Pišće. Na žalost sve je manje onih koji se time bave. Maslinici su još živi zbog zeleno-žutog zlata koje daje maslina. Maslina je raširena po cijelom otoku. Nema je na području oko Vranskog jezera. Maslinike dijele gromače, podignute od kamenja koje je trebalo ukloniti iz zemlje da bi ona bila plodna. Maslina nije zahtjevna. Ne traži puno vode. U proljeće, prije kiše, potrebno ju je pognojiti.



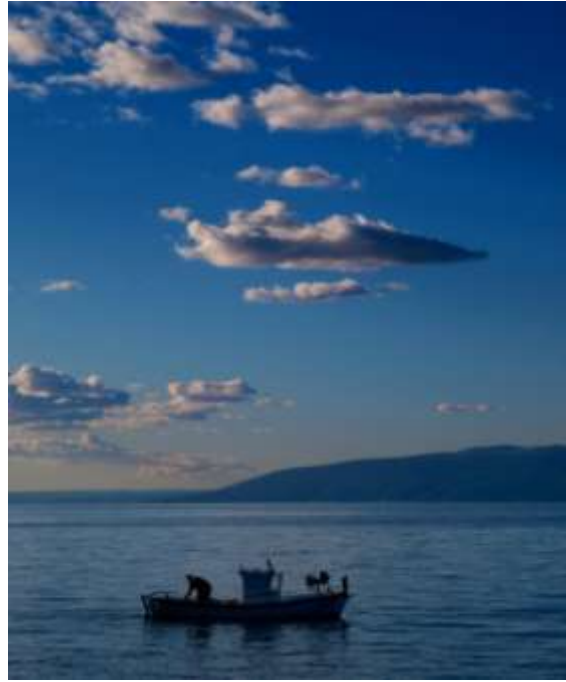
Nekada je berba počinjala poslije Dušnog dana, a u novije vrijeme ona počinje već u listopadu. Pod maslinu se prostre mreža kako masline ne bi padale na tlo jer ih je s našeg krša teško pokupiti. Nekada se maslina brala rukama, pa grabljicama, a danas raznim strojevima. Posao se obavi puno brže, ali ne može se više čuti, smijeh, pjesma ili vika. Oko podneva obično se zastane, kako bi se odmorilo i okrijepilo. Tada strojevi utihnu pa se može čuti blejanje pokoje ovce. Dolaskom kući, posao nije završen jer treba očistiti masline. One se prosipaju na grižjolu koja odvaja plod od listova i grančica.



Vinograda gotovo da više i nema. Zbog novih propisa, ljudi više ne rade rakiju. Višestoljetna tradicija uzgoja ovaca prisutna je i danas, ali uz velike poteškoće zbog divljih svinja koje uništavaju mala stada.



Razmišljanje o hrani odvelo nas je i u drugom pravcu. Proizvodnja hrane postaje i političko pitanje. Oni jači mogu uvjetovati one slabije, što će i koliko proizvoditi, koliko će i što uvoziti, a što izvoziti. Genetskim modificiranjem čovjek je i u hrani želio ostaviti svoj potpis. Hoće li to imati kakve posljedice? Možda bi i Petrić bio zabrinut.



Dok jedni mogu birati između kvalitetnije i one manje kvalitetne hrane (ako je vjerovati deklaracijama), drugi su sretni što do kraja mjeseca imaju dovoljno novaca za ikakvu hranu. Dok jedni mogu jesti u skupocjenim restoranima, drugi će u kanti za smeće pronaći nešto jestivo. Na istom planetu, samo malo južnije, svaki dan od gladi umire 20.000 djece dok milijuni drugih bacaju hranu. Ovo bi Petrića zasigurno rastužilo.



Odjeća i stanovanje

Osim hrane za zdravlje je važno održavanje prikladne topline tijela, a to se postiže gradnjom obitavališta i proizvodnjom odjeće i obuće. I ove su teme danas vrlo prisutne. Odjeća, obuća i mjesto stanovanja postali su puno više od načina održavanja topline tijela. Primarne ljudske potrebe razvile su se u snažne industrije.



Okoliš

Za ljudsko zdravlje ključan je utjecaj okoliša. Petrić kaže da njegov sretan grad mora biti izgrađen dijelom na brežuljku, a dijelom u ravnici kako bi bio otvoren svježem zraku i zaštićen od pretjerane hladnoće zimi. Za zdravlje je potrebno osigurati ravnotežu između hladnoće i topline. Ravnoteža se može održavati izbjegavanjem kiše, snijega, mraza, vedrine i vjetrovine, te ogrtačima i odijelima. Vrućina se može ublažiti traženjem hlada, svježine i vjetra. Južni vjetar, topao i vlažan, može dosta naškoditi.



Nasuprot srednjovjekovnom mišljenju da ulice trebaju krivudati kako bi se izbjegli vjetrovi, Petrić zagovara ravne ulice i prostrane ulice. Kao uzor gradove navodi Atenu i Veronu, no neki smatraju da Petrić ovdje prenosi iskustvo svojeg zavičaja: idealni grad je Cres, a nezdravi obližnji Osor, smješten uz močvarno zemljište.

Cres se smjestio u zaljevu prirodno zaštićenom sa svih strana i time idealnom za nautičare. Na prostoru današnjeg grada, u prapovijesti se nalazila gradina, kasnije antička utvrda Crepsa. U gradu su pronađeni ostaci grčke, rimske i bizantske prisutnosti, što govori o njegovoj starosti i povijesnom značaju. 1332. god. Cres dobiva statut. Stara jezgra je sve do početka 20. st bila opasana zidinama. U grad se ulazilo kroz glavna vrata ukrašena mletačkim lavom koji je uklonjen nakon pada Mletačke republike krajem 18. st.



Urbanu strukturu grada karakterizira splet ulica koje se proširuju i tvore manje trgove. Početkom 19. st porušene su kule s jedne i druge strane ulaza u luku, a početkom 20. st. i veći dio gradskih zidina. Stara jezgra sačuvala je dijelove zidina, troja gradska vrata i okruglu kulu na sjeverozapadnoj strani grada, najvišu točku mletačkog sustava obrane.



Neke Petrićeve ideje vezane za okoliš izraz su tadašnjih znanja i nama su danas neprihvatljive. Petrić kaže kako „*zrak mogu zatrovati močvare i crnogorično drveće.*“ Dok močvare i danas predstavljaju nezdravu okolinu, crnogorične šume vezujemo uz čisti zrak pogodan za one koji imaju zdravstvenih poteškoća.

Mnoga lječilišta nikla su upravo u njedrima borovih šuma. Manje je poznata ona druga strana koja govori o opasnostima koje izviru iz crnogoričnih šuma. Ličinke i gusjenice borovog povorkaša mogu naštetiti zdravlju čovjeka, a za domaće životinje mogu biti i pogubne. U čovjeku izazivaju kožne bolesti, bolesti očiju, smetnje u disanju ili probavi.

Za zdravlje može biti opasna i pljesan koja živi u simbiozi sa crnogoricom. Danas procjenjujemo da je jedna od 10 osoba alergična na pelud čempresa. Zagrijavanje planeta, uzrokuje porast količine peluda u atmosferi.

Negativni aspekt crnogoričnih šuma može se ogledati i u pošumljavanju vrijednih poljoprivrednih terena koji bi mogli služiti za proizvodnju hrane, uzgoj voća i povrća ili za ispašu stoke. U gustoj crnogoričnoj šumi s visokim stablima, sunčeva svjetlost rijetko dopire do tla, te nema mnogo niske vegetacije za ispašu stoke. Crnogoricom se mogu pošumljavati krška područja koja nisu poljoprivredno iskorištena u cilju stvaranja humusnog sloja.

Petrić nije bio upoznat sa svim ovim činjenicama i ne možemo reći što ga je navelo na ovakvo mišljenje. Možda ga je melankolija koju u nama bude čempresi zasađeni oko groblja potakla da napiše kako crnogorica nije poželjna flora oko njegovog sretnog grada.

Ostaje zanimljiva sama činjenica da Petrić pridaje veliki značaj okolišu. I mi smo danas svjesni koliko je važno živjeti u zdravoj okolini. Možemo reći da nam je zajednička ekološka svijest. Bilo bi zanimljivo vidjeti njegovu reakciju kada bi pročitao članak o zagađenju zraka, ozonskoj rupi, štetnim plinovima, naftnim mrljama, zagađenim rijekama, nuklearnom otpadu...



Prema Petriću naše je podneblje pogodno za život jer zima i ljeto nisu prejaki. To možemo zahvaliti 45. paraleli. Zrak koji udišemo, voda koju pijemo, naše more, čisti su i mnogi nam na njima zavide. Neskromno ćemo se prikloniti onom mišljenju kako je idealni grad o kojem Petrić govori zapravo Cres.





Kako ljudsko zdravlje mogu ugroziti i druga zla, javlja se potreba za liječnicima i njihovim pomoćnicima. Zbog važnosti, ključna uloga u upravljanju zdravstvom povjerena je vlastodršcu. Petrić ne spominje prava pacijenata, liste čekanja, hitnu službu, pravo na štrajk, jeftinije i skuplje lijekove... Tko zna kako bi se snašao u jednoj čekaonici pretrpane ambulante?

OBRAZOVANJE

U doba renesanse nisu svi ljudi imali priliku školovati se. Osnovne škole pohađala su djeca srednje klase dok su djeca niže klase u vrlo malom broju imale formalno školovanje. Obrazovne mogućnosti žena su se neznatno popravile. Neke djevojke iz bogatih obitelji sudjelovale su u školama na kraljevskom dvoru ili su primale privatne poduke kod kuće. „Nastavni plan“ za mlade žene i dalje se temeljio na uvjerenju da su samo određene teme poput umjetnosti, glazbe, ručnog rada, plesa i poezije pogodne za njih. Za djevojke nižih slojeva društva obrazovanje i dalje bilo ograničeno na trening kućanskih poslova.



Petrić se slagao s podjelom na staleže, pa mu ni ideja da je obrazovanje rezervirano samo za neke nije bila strana. Petrića bismo mogli osuditi zbog ovakvog stava, no stavimo li se u okvire njegovog vremena i uzmemo li u obzir činjenicu da je tada bio vrlo mlad i sam pripadnik plemstva, možemo ga i shvatiti.

Zanimljivo je kako Petrić prije govora o obrazovanju posebno ističe brigu za djecu. Ona počinje još u majčinoj utrobi stoga je jako važno ponašanje buduće majke. Petrić kao da je bio vrsni poznavalac prenatalnog razvoja djeteta.



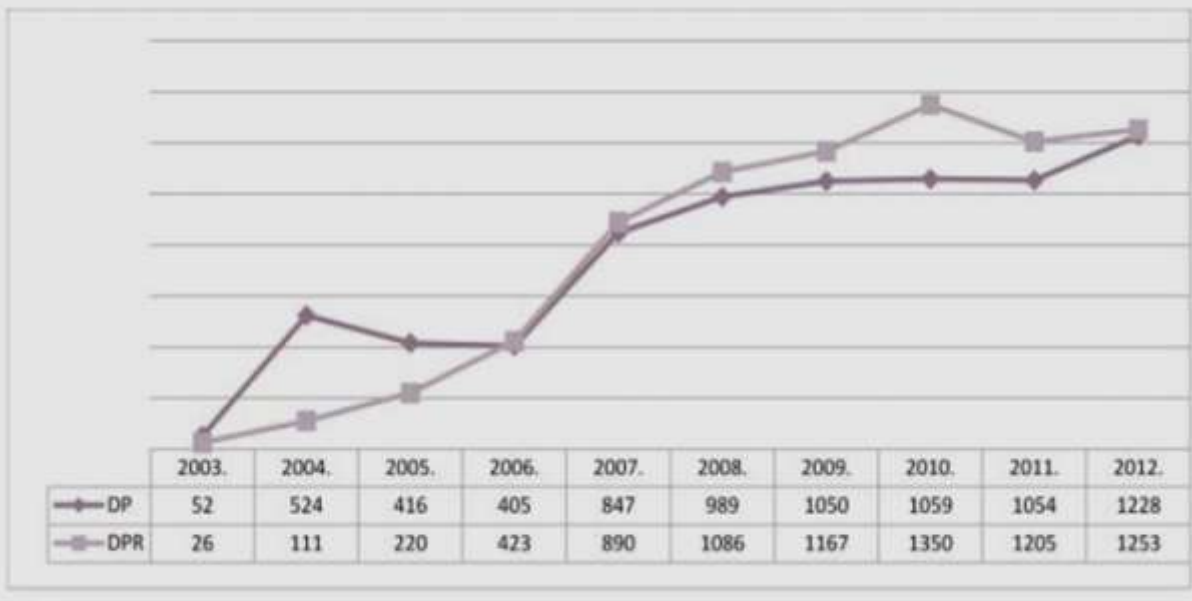
U kasnijoj dobi djeteta važno je razvijanje duše i tijela.

Stoga zakonodavac „zabranjuje djeci da...gledaju i slušaju poročne i nečasne stvari. Zabranjuje gledanje lascivnih slika, pohađanje izvedbi komedija..., da odvрати pažnju njihove jednostavne i čiste duše, a posebno spriječi utjecaj prostog i štetnog tiska, koji je da bi bio na prvom mjestu često takav.“

I ovdje bismo se vrlo brzo složili s Petrićem. Da bi nešto bilo udarna vijest, zaslužilo naslovnicu ili postala najprodavanija novina ili knjiga, vrlo je često vulgarno i štetno. Društvo je svjesno da su djeca izložena lošim utjecajima koje je teško kontrolirati. Sadržaji koji obiluju nasiljem i seksualnošću, lako su dostupni. Konzumizam kojem smo izloženi lako žrtvuje i ono najvrjednije. Današnja civilizacija ima razne ustanove i organizacije koje se brinu o djeci, a opet ima toliko nepravde upravo prema najnezaštićenijima.

Prema izvješću Ureda pravobraniteljice za djecu, nasilje na djecom tijekom prošle godine bilo je u porastu. Bez obzira na poduzete mjere u sprječavanju, razni oblici zlostavljanja malodobne djece i dalje su prisutni. Pravo stanje stvari se i ne zna jer puno toga ostane skriveno od javnosti i nadležnih institucija. Zabilježeni su različiti oblici zlostavljanja djece, od prava na obrazovanje, pa do onog najgoreg, seksualnog zlostavljanja, nasilje u obitelji, u odgojno-obrazovnim ustanovama, te nasilje putem interneta i mobitela.

Broj prijava pojedinačnih povreda prava djece (DP) i općih inicijativa (DPR) kroz 10 godina

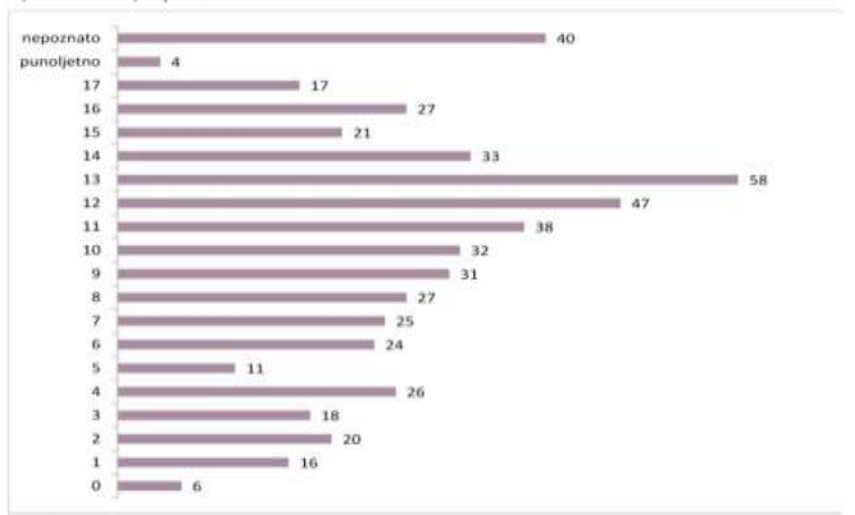


Zabrinjavaju i podaci da je za 15 posto povećano nasilje nad djecom u odgojno-obrazovnim ustanovama. Od toga je najviše međusobnog nasilja, ali i nasilja djelatnika nad djecom. Svjedoci smo i nasilja djece i roditelja prema učiteljima.

Što se tiče nasilja putem interneta, odnosno mobitela, uglavnom se radi o prijavama roditelja čijoj su djeci, bez njihova znanja, otvarani lažni profili na društvenim mrežama s pogrđnim nazivima te su bili izloženi kolektivnom nasilju.

Svjetska zdravstvena organizacija ističe kako je 200 milijuna djece u svijetu seksualno zlostavljano, a 1,2 milijuna svake godine postaje žrtvama trgovine ljudima.

Djeca žrtve nasilja - prema dobi



Petrić bi se sigurno rado uključio u borbu protiv svih oblika nasilja i podržao sve inicijative koje promiču prava djece. Sam kaže kako je zakonodavac dužan utemeljiti ustanove koje nadziru djecu i upućuju ih u moralne vrline. U školama treba poučavati gramatiku, filozofiju,

slikarstvo i glazbenu umjetnost. Posebno mjesto pripada glazbi i slikarstvu jer se slušanjem i gledanjem lijepih stvari u čovjeku rađa žeđ za spoznajom. U filozofiji razum širi krila svojih moći, a gramatika je potrebna u mnogim okolnostima. U školi se djeci moraju usaditi moralne kvalitete.

Naše škole u svom nazivu sadrže odgoj i obrazovanje i time jesmo na tragu Petrićeve ideje. Ipak u praksi odgojni element ponekad ostaje u sjeni obrazovnih sadržaja. Danas, kada živimo u pluralističkom društvu, govoriti o pojedinim vrijednostima nije jednostavno. Nešto što je jednima važno i vrijedno, drugima može biti nebitno ili čak neprihvatljivo.

Posebno se brinuo i o bontonu te je predložio da svi koji budu nepristojni pred djecom i time ih poticali na takvo ponašanje, budu kažnjeni batinanjem. Bilo bi zanimljivo pokušati primijeniti Petrićev prijedlog, u nekom blažem obliku. Umjesto batinanja, uvesti novčanu kaznu. Možda bi i to pomoglo napuniti državnu blagajnu.

Iz svega ovog proizlazi da je za Petrića intelektualac puno više od osobe koja posjeduje diplomu. To je osoba koju osim knjiškog znanja rese moralne kvalitete, plemenitost i sebedarje.

Danas je, čini se, važnije steći neku titulu. Sve više ljudi upisuje fakultete jer je to normalno i „IN“. Iz tog razloga mladi ljudi često upišu onaj fakultet na koji „upadnu“, bez obzira na to imaju li afiniteta za taj studij i žele li taj posao raditi u budućnosti. Nakon završenih fakulteta nerijetko postanu dio popisa onih koji traže posao. Iako volimo reći da smo društvo znanja, svjedoci smo da ono baš nije uvijek na cijeni. Ipak vjerujemo da je znanje jedini pravi put do napretka društva

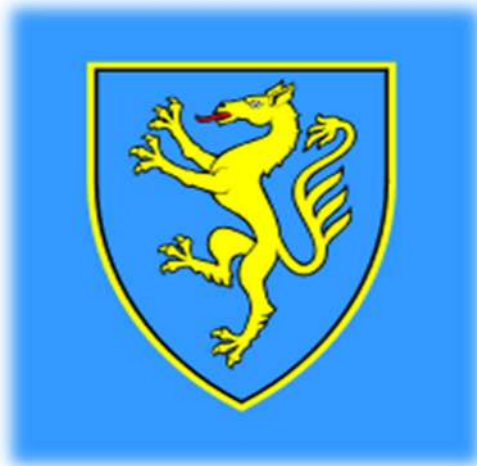


PROSJEČAN BROJ NEZAPOSLENIH PREMA RAZINI OBRAZOVANJA I SPOLU

GODINA YEAR	UKUPNO		Bez škole i nezavršena osnovna škola		Osnovna škola		SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike		SŠ za zanimanja u tajanju od 4 i više godina i gimnazija		I. stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola		Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	
	TOTAL		No schooling and uncompleted basic school		Basic school		2 to 3-year vocational secondary school		5 (or more)-year vocational secondary school and grammar		Non-university college		University and postgraduate degrees	
	Ukupno Total	Žene Women	Ukupno Total	Žene Women	Ukupno Total	Žene Women	Ukupno Total	Žene Women	Ukupno Total	Žene Women	Ukupno Total	Žene Women	Ukupno Total	Žene Women
2013.	295.291	157.927	16.712	8.028	66.458	37.145	94.980	42.659	85.230	50.474	13.812	8.300	18.099	11.320
2014.	296.423	156.096	16.350	7.684	66.193	36.490	93.156	40.718	87.136	50.611	14.542	8.682	19.046	11.912
2015.	297.555	154.264	15.989	7.339	65.928	35.835	91.332	38.776	89.041	50.748	15.272	9.063	19.994	12.504
2016.	298.687	152.433	15.628	6.995	65.662	35.180	89.507	36.834	90.947	50.884	16.001	9.444	20.941	13.096
2017.	299.819	150.602	15.266	6.651	65.397	34.526	87.683	34.892	92.853	51.021	16.731	9.825	21.889	13.687
2018.	300.951	148.770	14.905	6.306	65.131	33.871	85.859	32.951	94.759	51.158	17.461	10.206	22.837	14.279
2019.	302.083	146.939	14.544	5.962	64.866	33.216	84.035	31.009	96.664	51.294	18.190	10.587	23.784	14.871
2020.	303.215	145.108	14.182	5.618	64.601	32.561	82.211	29.067	98.570	51.431	18.920	10.968	24.732	15.463
2021.	304.348	143.276	13.821	5.273	64.335	31.906	80.387	27.125	100.476	51.567	19.650	11.349	25.679	16.055

UPRAVLJANJE GRADOM

Govoreći o upravljanju gradom, Petrić ističe potrebu da svaki građanin naizmjenice sudjeluje u vlasti jer sudjelovanje u gradskoj upravi čini građanina građaninom. Pri tome treba voditi računa o razboritosti i mudrosti. Ove dvije kvalitete trebale bi i danas resiti sve koji žele aktivno sudjelovati u politici.



Petrić smatra da su za upravljanje gradom najprikladniji vrlo stari ljudi dok mlađe treba pripremati za tu zadaću. Za ustanovu sretnog grada potrebno je šest staleža: tri niža (seljaci, zanatlije i trgovci) i tri viša (vojnici državna uprava i svećenici). Viši staleži se „slažu s odrednicom sreće“ dok niži staleži nikad neće moći postići potpuno blaženstvo. Na jednom će mjestu reći da dio stanovnika sretnog grada moraju biti kmetovi, „sluge po naravi“ da bi im gospodari mogli što slobodnije naređivati.



Ovaj njegov stav najkonzervativniji je dio spisa, nama danas neprihvatljiv. Rečenica s kojom se u potpunosti možemo složiti je ona koju Petrić navodi na samom početku djela kada kaže da je ono namijenjeno onima koji vladaju gradom na sreću njegovog pučanstva.

Kako pučanstvo danas gleda na one koji vladaju? Doživljava li narod da je cilj onih koji upravljaju sreća onih koji su ih izabrali?

Jesu li osobni interesi pojedinaca zasjenili brigu za opće dobro? Želja za vlašću, moći i bogatstvom stara je koliko i čovjek. Prošlost i sadašnjost nam pokazuju kako vlast u rukama onih koji ne posjeduju moralne kvalitete može naškoditi pojedincu, zajednici ili cijelom narodu. Izjave pojedinaca koji su preuzeli odgovorne dužnosti u upravljanju, izrečene s govornice, ponekad, nažalost, ukazuju na to da nisu „ni mudri ni razboriti“. (Svaka sličnost sa stvarnim osobama je slučajna). Toplo im preporučamo da pročitaju „Sretan grad“. Dio odgovornosti snose i oni pojedinci koji imaju potrebne kvalitete, ali se ne žele uključiti u politiku već radije pasivno promatraju sa strane.

Iako Petrić u ovoj ulozi ne vidi mlade, mislimo da mladi ljudi imaju što dati društvu i treba im dati priliku.



Na kraju šetnje Petrićevim sretnim gradom zaključili smo da su neke njegove ideje plod vremena u kojem je živio i danas ih smatramo neprihvatljivima ali su mnoga njegova razmišljanja i primjedbe poticajne i danas.

Shvatili smo da Petrićeva vizija, sretnog grada, nije utopija i nedostižan san. Naš pravi put do sretnog grada tek sada počinje.

„Ako naš grad bude takav kako smo ga opisali, najžešća žeđ će se u njemu moći gasiti vodama izvora blaženstva koje nad njih sipe. On će, uzdignut visoko, iznad svih gradova svijeta, svima na vidiku, od svih biti čašćen, štovan i moljen, da im barem neznatno dopusti napajanje u spasonosnim vodama svojeg izvora sreće, da ovlaže svježinom jedne kapi svoja suha i žedna usta, prikrate svoje muke.“

Zahvaljujemo:

- Franku Fučiću, dipl.ing.agronomije
- Danieli Mužić, prof.
- Prof. emeritusu Juraju Sepčiću
- Inge Solis, prof – kustosu Creskog muzeja

U prezentaciji su korištene fotografije Web grupe škole, Fabiana Vasića, Milana Petrovića, Waltera Salkovića, preslike iz Grafičke mape Frane Petrić i knjige Sretan grad autora Andrije Mutnjakovića ,te osobne fotografije autora prezentacije .

Statistički podaci korišteni u prezentaciji preuzeti su iz dokumenata:

- Izvješća o radu pravobranitelja za djecu za 2012. godinu (www.dijete.hr)
- Statistika Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (www.hzz.hr)

Autori:

SREDNJA ŠKOLA AMBROZA HARAČIĆA

MALI LOŠINJ

PODRUČNI ODJEL U CRESU

Učenici: Dina Mlacović (4.r)

Lovro Buničić (4.r)

Marina Kučica (3.r)

Marija Mužić (3.r)

Dorian Brnić (2.r)

Mentorice: Ljiljana Filipas, dipl. teolog

Rozana Perović, prof.

Melita Chiole, prof. savjetnik

